Міністерство освіти та науки України Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут ім. Ігоря Сікорського" Факультет інформатики та обчислювальної техніки

Лабораторна робота №6

з дисципліни "Технології програмування для комп'ютерних систем – 3"

Виконав: студент групи IB-91мн Гончаренко Олександр

Завдання

Завдання розраховане на вже виконане завдання #5, і полягає у модифікації реалізації того завдання.

Зауваження:

- I.Подивіться адреси завантаження своїх модулів на sysfs у каталозі поруч з параметрами модуля: /sys/module/<modulename>/sections/
 - А. Файли з адресами мають такі ж назви, як було названо секції, тобто починаються з крапки (.text, .init.text, ...), врахуйте це.
- II.Будь-ласка, додатково ознайомтесь з debugfs.
- III.Докладніше у додатку Debugging Techniques.

IV.Для довідки:

- . \$KDIR/Documentation/admin-guide/dynamic-debug-howto.rst
- A. \$KDIR/Documentation/filesystems/debugfs.txt
- B. \$KDIR/Documentation/filesystems/proc.txt
- C. \$KDIR/Documentation/filesystems/sysfs.txt
- D. \$KDIR/Documentation/admin-guide/sysfs-rules.rst

Завлання:

Для *Basic* потрібно виконати одне з двох завдань на вибір.

Для Advanced потрібно виконати обидва.

Завдання Basic 1:

- I.Додайте BUG_ON() замість друку повідомлення та повернення -EINVAL для неприпустимого значення параметра.
- II. Додайте примусове внесення помилки "начебто kmalloc() повернув 0" під час формування елемента списку для якогось повідомлення (останнього із серії, 5-го, ... на ваш вибір).
- III. Модифікуйте Makefile аналогічно appendix 1.
- IV.Отримайте обидва повідомлення, роздивіться їх та для одного з них виконайте пошук місця аварії аналогічно *appendix1*.
 - А. Зауважте, що при виконанні BUG_ON() модуль буде "зайнятий", і ви не зможете виконати rmmod.

Завдання Basic 2:

- I.Упевніться у відсутності каталогу: /sys/kernel/debug/dynamic_debug
 - А. Це означає вимкнену опцію CONFIG_DYNAMIC_DEBUG (якщо збиралося по методичці, то не повинно бути).
- II.Замініть у функції exit модуля hello (hello1) друк вмісту списку на pr_debug і додайте два виклики pr debug до та після друку списку.
- III.Перевірте залежність друку повідомлень від #define DEBUG на початку файлу.
- IV.Перезберіть ядро з увімкненим CONFIG_DYNAMIC_DEBUG, замініть його на nfs.
 - . Перезберіть модуль.

V.Аналогічно показаному в *appendix2*, поекспериментуйте з друком з прапорцями р, f, m, a також зі встановленням їх для всього модуля та для окремих рядків.

Послідовність виконання роботи

1. Створюємо модуль. Для цього у файловій системі створюємо директорію lab6, у яку додаємо усі необхідні файли для роботи з модулем. Виконуємо команди export для збирання ядра, а також export KDIR=/home/alex/lab6/linux-stable/. Виконуємо команду makeдля збирання модулю. Створимо архів СРІОдля rootfs та заархівуємо його за допомогою GZip:

2. Виконання завдання Basic1:

Замінимо виведення повідомлення та повернення -EINVAL для неприпустимого значення параметра викликом функції BUG_ON(). Додаємо навмисне внесення помилки під час формування останнього елементу

списку. До Kbuild додаємо прапорець -g:

```
# kbuild part of makefile
ccflags-y += -g
obj-m := module5.o
```

Нижче наведено змінений фрагмент коду:

```
Activities

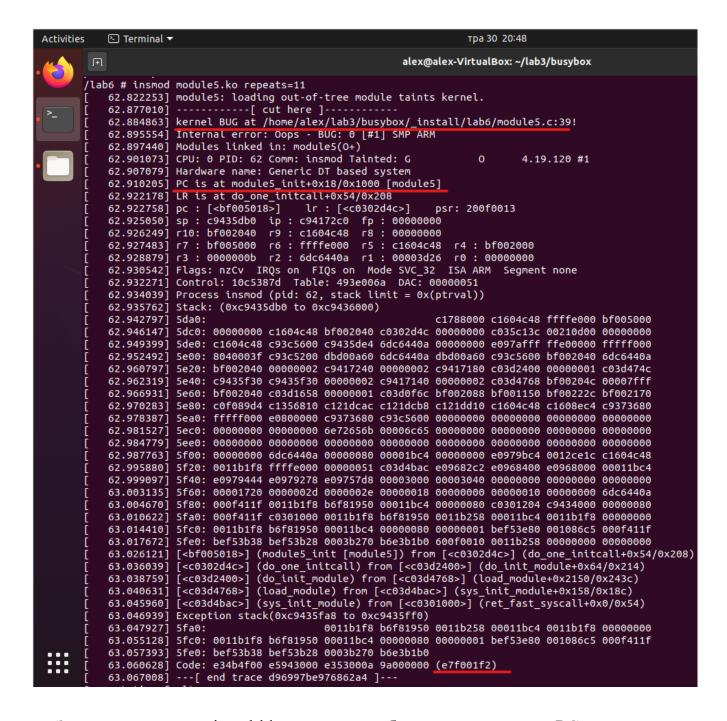
    Terminal ▼

                                                                              alex@alex-Virtu
        #define DEBUG
       #include <linux/init.h>
#include <linux/module.h>
       #include <linux/printk.h>
       #include <linux/ktime.h>
#include <linux/slab.h>
        s Files LIST_HEAD(lab5_list_head);
        struct time_keeper {
                  ktime_t time_before;
ktime_t time_after;
                  struct list_head time_list;
        static void print text(unsigned int repeats)
                  unsigned int repeat;
                  for (repeat = 0; repeat < repeats; repeat++) {
    if (repeat == repeat - 1)</pre>
                                     ptr = 0;
                            ptr = kmalloc(sizeof(*ptr), GFP_KERNEL);
ptr->time_before = ktime_get();
                            ptr->time_after = ktime_get();
pr_info("Hello, world!\n");
list_add(&ptr->time_list, &lab5_list_head);
        static unsigned int repeats = 1;
       module_param(repeats, uint, 0444);
MODULE_PARM_DESC(repeats, "How many hello to print");
        static int __init module5_init(void)
                  BUG ON(repeats > 10);
                  if (repeats == 0)
                            pr_warn("No repeatition\n");
                  print_text(repeats);
```

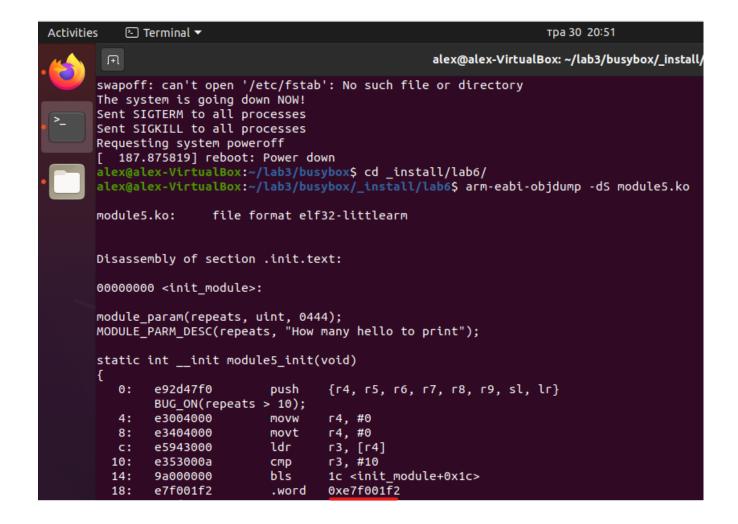
3. Протестуємо роботу модуля:

Можна побачити, що завантаження модулю зі значенням параметру, який ε більшим за 10 (у прикладі repeats = 12), призводить до виконання макросу BUG ON.

```
/ # cd lab6/
/lab6 # modinfo module5.ko
filename: module5.ko
author: AlexHoncharenko
description: Training to debug modules
license: Dual BSD/GPL
parm: repeats:How many hello to print
depends:
vermagic: 4.19.120 SMP mod_unload ARMv7 p2v8
```



За допомогою утиліти objdump можна побачити, що значення PC та рядку з $BUG_ON \epsilon$ ідентичними.



Якщо ж вести значення параметру менше за 10, то при завантаженні модуля (з параметром, наприклад, repeats=7), побачимо null pointer dereference.

```
lab6 # insmod module5.ko repeats=7
      70.632603] module5: loading out-of-tree module taints kernel.
     70.638332] Repeatition from 5 to 10 times
     70.638930] Hello there!
70.639309] Hello there!
     70.639642] Hello there!
70.639992] Hello there!
70.640320] Hello there!
     70.640648] Hello there!
70.641080] Unhandled fault: page domain fault (0x81b) at 0x00000000
     70.641941] pgd = (ptrval)
     70.642347] [00000000] *pgd=56e67835, *pte=00000000, *ppte=00000000
70.643484] Internal error: : 81b [#1] SMP ARM
     70.644215] Modules linked in: module5(0+)
     70.644977] CPU: 0 PID: 64 Comm: insmod Tainted: G
                                                                                                                             4.19.114 #1
    70.645909] Hardware name: Generic DT based system
70.646902] PC is at module4_init+0xa0/0x1000 [module5]
    70.647355] pc : [<br/>
70.647355] pc : [<br/>
70.647355] pc : [<br/>
70.647355] pc : [<br/>
70.647508] sp : d6e69db0 ip : 40000000 fp : 00000000<br/>
70.647638] r10: 006000c0 r9 : 00000007 r8 : c135834c<br/>
70.647772] r7 : bf0010bc r6 : 00000007 r5 : 00000000 r4 : bf002000<br/>
70.647930] r3 : 00000010 r2 : b8000000 r1 : 00000010 r0 : 708db130<br/>
70.648142] Flags: nzcv IRQs on FIQs on Mode SVC_32 ISA ARM Segment none<br/>
70.648322] Control: 10c5387d Table: 56e6006a DAC: 00000051
     70.648322] Control: 10c5387d Table: 56e6006a DAC: 00000051
70.648483] Process insmod (pid: 64, stack limit = 0x(ptrval))
     70.648653] Stack: (0xd6e69db0 to 0xd6e6a000)
     70.648855] 9da0: c1788000 c1604c48 ffffe000 bf005000 70.649147] 9dc0: 00000000 c1604c48 bf002040 c0302d4c 00000000 c035c10c 00210d00 00000000
     70.649414] 9de0: c1604c48 d6dfb280 d6e69de4 6dc64400 00000000 e0c93fff ffe00000 fffff000 70.649675] 9e00: 8040003f d6dfb3c0 dbeb4d60 6dc64400 dbeb4d60 d6dfb280 bf002040 6dc64400 70.649956] 9e20: bf002040 00000002 d6e599c0 00000002 d6e59900 c03d232c 00000001 c03d4678
     70.650225] 9e40: d6e69f30 d6e69f30 00000002 d6e598c0 00000002 c03d4694 bf00204c 00007fff
     70.650485] 9e60: bf002040 c03d1584 00000001 c03d0e98 bf002088 bf00110c bf00222c bf002170
     70.650745] 9e80: c0f089bc c1356640 c121db9c c121dba8 c121dc00 c1604c48 c1608ec4 d6e0d180 70.651017] 9ea0: fffff000 e0800000 d6e0d180 d6dfb280 00000000 00000000 00000000 00000000
     70.651804] 9f00: 00000000 6dc64400 00000080 00001b20 00000000 e0c92b20 0012cd78 c1604c48
     70.659937] 9f60: 000016f4 0000002d 0000002e 00000018 00000000 00000010 00000000 6dc64400 70.661783] 9f80: 000f411e 0011b1f8 b6f50950 00011b20 00000080 c0301204 d6e68000 00000080
     70.662914] 9fa0: 000f411e c0301000 0011b1f8 b6f50950 0011b258 00011b20 0011b1f8 00000000
      70.663843] 9fc0: 0011b1f8 b6f50950 00011b20 00000080 00000001 beba6e80 001086c4 000f411e
     70.664464] 9fe0: beba6b38 beba6b28 0003b270 b6e0a1b0 600f0010 0011b258 00000000 00000000
     70.665642] [<br/>bf0050a0>] (module4_init [module5]) from [<c0302d4c>] (do_one_initcall+0x54/0x208)<br/>70.667015] [<c0302d4c>] (do_one_initcall) from [<c03d232c>] (do_init_module+0x64/0x214)<br/>70.667983] [<c03d232c>] (do_init_module) from [<c03d4694>] (load_module+0x2150/0x243c)<br/>70.668390] [<c03d4694>] (load_module) from [<c03d4ad8>] (sys_init_module+0x158/0x18c)<br/>70.668828] [<c03d4ad8>] (sys_init_module) from [<c0301000>] (ret_fast_syscall+0x0/0x54)
     70.669245] Exception stack(0xd6e69fa8 to 0xd6e69ff0)
70.669245] Exception stack(0xd6e69fa8 to 0xd6e69ff0)
70.669575] 9fa0: 0011b1f8 b6f50950 0011b258 00011b20 0011b1f8 00000000
70.670605] 9fc0: 0011b1f8 b6f50950 00011b20 00000080 00000001 beba6e80 001086c4 000f411e
70.671188] 9fe0: beba6b38 beba6b28 0003b270 b6e0a1b0
70.671739] Code: eb51afed e1a05000 eb4ed016 e2866001 (e1c500f0)
     70.673358] ---[ end trace 0ec960796a5946e6 ]---
egmentation fault
```

Як результат виконання objdump отримали таке:

```
if (!index)
                               return ZERO SIZE PTR;
                       return kmem_cache_alloc_trace(kmalloc_caches[index],
      e3008000
50:
                               r8, #0
54:
                               sl, #192
                                                ; 0xc0
      e3a0a0c0
                      mov
              pr_info("Hello, world!\n");
58:
      e3007000
                      MOVW
                               r7, #0
5c:
      e3408000
                      movt
                               r8, #0
                               sl, #96; 0x60
60:
      e340a060
                      movt
64:
      e3407000
                      movt
      for (repeat = 0; repeat < repeats; repeat++) {
68:
      e3a06000
                      MOV
                               r6, #0
                               г9, г6
6c:
      e1590006
                      CMP
      0a000017
                               d4 <init_module+0xd4>
70:
                      beg
              if (repeat == repeats - 1)
sub r3, r9, #1
74:
     e2493001
78:
      e1530006
                       стр
                               r3, r6
                      ptr = 0;
7c:
      03a05000
                      moveq
                               r5, #0
              if (repeat == repeats - 1)
80:
      0a000004
                               98 <init module+0x98>
                       beq
      e3a02018
                      MOV
                               г2, #24
      e1a0100a
                      MOV
                               r1, sl
      e5980018
                      ldr
                               r0, [r8, #24]
      ebfffffe
90:
                      ы
                               0 <kmem_cache_alloc_trace>
                               r5, r0
94:
      e1a05000
                      MOV
              ptr->time_before = ktime_get();
98:
                     bl
                               0 <ktime_get>
      for (repeat = 0; repeat < repeats; repeat++) {
9c:
      e2866001
                      add
                               r6, r6, #1
              ptr->time_before = ktime_get();
      e1c500f0
                      strd
                               r0, [r5]
             pr_info("Hello, world!\n");
a4:
      e1a00007
                      MOV
                               r0, r7
a8:
      ebfffffe
                      ы
                               0 <printk>
              ptr->time_after = ktime_get();
                       ы
                               0 <ktime get>
```

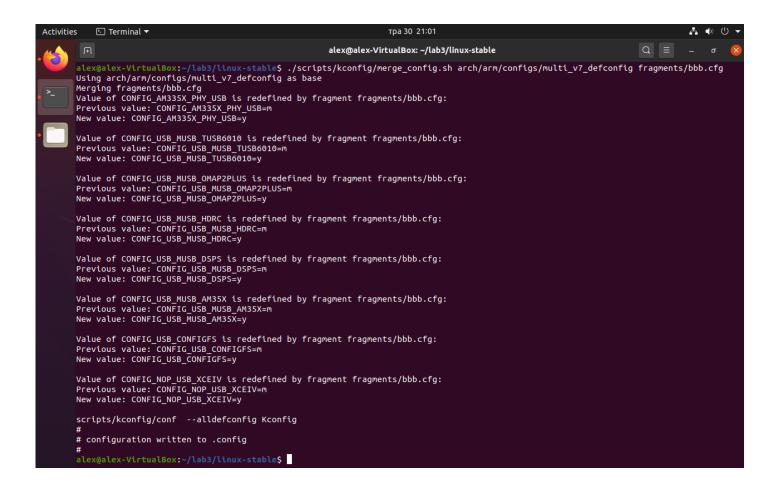
4. Виконання завдання Basic2:

У функції exit модуля друк вмісту списку змінемо на pr_debug і додамо два виклики pr_debug до та після друку списку.

Для того, аби побачити зміни при завантаженні та вивантаженні модуля необхідно додати #define DEBUG на початку файлу та аби рівень логування був 8, аби виводилися debugповідомлення.

Встановлюємо параметр CONFIG_DYNAMIC_DEBUG у ~/lab3/linux-stable/fragments/bbb.cfg та перезбираємо ядро.

```
# --- Networking --- CONFIG_BRIDGE=y
CONFIG_DYNAMIC_DEBUG=y
```



З'явився каталог/sys/kernel/debug/dynamic debug:

```
alex@alex-VirtualBox:~/lab3/linux-stable$ sudo ls -la /sys/kernel/debug/dynamic_debug
[sudo] password for alex:
total 0
drwxr-xr-x 2 root root 0 rpa 30 20:07 .
drwx----- 36 root root 0 rpa 30 20:07 ..
-rw-r--r-- 1 root root 0 rpa 30 20:07 control
alex@alex-VirtualBox:~/lab3/linux-stable$
```

Нижче наведено змінений фрагмент коду:

```
Activities

    Terminal ▼
                                                                                 TDa 30 21:0
                                                               alex@alex-VirtualBox: ~/lab3/b
                          else
                                    ptr = kmalloc(sizeof(*ptr), GFP_KERNEL);
                          ptr->time_before = ktime_get();
                          ptr->time_after = ktime_get();
pr_info("Hello, world!\n");
list_add(&ptr->time_list, &lab5_list_head);
        static unsigned int repeats = 1;
       module_param(repeats, uint, 0444);
MODULE_PARM_DESC(repeats, "How many hello to print");
       static int __init module5_init(void)
                 BUG_ON(repeats > 10);
if (repeats >= 5 && repeats <= 10)
                          pr_warn("Repeatition from 5 to 10 times\n");
                if (repeats == 0)
    pr_warn("No repeatition\n");
print_text(repeats);
                 return 0;
       static void __exit module5_exit(void)
                 struct list_head *p;
                curr->time_after - curr->time_before);
                          list_del(p);
                          kfree(curr);
                 pr_debug("After printing of the list\n");
       module_init(module5_init);
       module_exit(module5_exit);
       MODULE_AUTHOR("AlexHoncharenko");
       MODULE_DESCRIPTION("Training to debug modules");
MODULE_LICENSE("Dual BSD/GPL");
```

Змінюючи прапорці у /sys/kernel/debug/dynamic_debug/control можна змінювати формат повідомлення для всього модулю та для окремих рядків.

```
/lab6 # echo 8 > /proc/sys/kernel/printk
/lab6 # insmod module5.ko repeats=3
[ 153.173200] module5.to adding out-of-tree module taints kernel.
[ 153.173200] module5.to adding out-of-tree module taints kernel.
[ 153.180438] Hello there!
[ 153.180438] Hello there!
/lab6 # cat /sys/kernel/debug/dynamic_debug/control | grep module5
/home/alex/lab3/busybox/_install/lab6/module5.c:59 [module5]module5_exit =p "Before printing of the list\012"
/home/alex/lab3/busybox/_install/lab6/module5.c:63 [module5]module5_exit =p "Time needed for printing is: %lld(ns).\012"
/home/alex/lab3/busybox/_install/lab6/module5.c:67 [module5]module5_exit =p "After printing of the list\012"
/lab6 # echo 'file module5.c line 59 +mf' > /sys/kernel/debug/dynamic_debug/cont
rol
/lab6 # echo 'file module5.c line 63 -p' > /sys/kernel/debug/dynamic_debug/control
/lab6 # echo 'file module5.c line 63 -p' > /sys/kernel/debug/dynamic_debug/control
/lab6 # echo 'file module5.c line 67 =pl' > /sys/kernel/debug/dynamic_debug/cont
rol
/lab6 # cat /sys/kernel/debug/dynamic_debug/control
/lab6 # rmmod module5
/home/alex/lab3/busybox/_install/lab6/module5.c:63 [module5]module5_exit =pmf "Before printing of the list\012"
/home/alex/lab3/busybox/_install/lab6/module5.c:67 [module5]module5_exit =pl "After printing of the list\012"
/lab6 # rmmod module5
[ 339.839065] module5 = oxit: Before printing of the list
[ 339.839065] module5:module5-exit: Before printing of the list
```